Deo optimo maximo uni & trino, Virgini Deiparæ, & ſancto Lucæ orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA

Cardinalitiis diſputationibus, manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-octavâ Martii.

M. RAPHAEL MAURIN, Doctore Medico, Præſide.

An ſubtilis materia cum aëre juncta ægrum ſanat, & corpus animæ domicilium conſervat?

SANITAS eſt perfecta omnium functionum integritas, quæ debito ſpirituum ordine fovetur, dum humores qui debent excerni, vacuantur, qui debent retineri, conſervantur; perfectâ fruimur ſanitate, dum ſpiritus qui facile ſe extricat, leviter involvitur, dum materia craſſa quæ nimium ſibi adhæret, parum attenuatur, nec præcipiti nec lento feruntur humores gradu, nec ſpiritus ſeu ſubtilis materia humores nimium exagitat, non ſubtilem dico Carteſii materiam; ſubtiliſſimum quod concipitur, ignis eſt, qui omnia ſubit, qui in rerum creatione productus fuit, illic viget, ibi languet, collectus & extricatus omnia evertit, diviſus & involutus nullâ vi pollet. Nos ignem ſubtilem materiam ſtatuimus, quæ ſenſus noſtros afficit, ratione & experientiâ nitimur. Ignis moderatus organa corporis humani conſervat, anima illis eget ut retineatur & operetur, ſola ratione eſt prædita, nec interitui obnoxia; omnia alia animalia ſunt rationis expertia. Gallina fovet ova, pullos ab ovis eductos ducit, & ad paſtum vocat, à canibus & aliis quantumque in ſe eſt, vindicat, alis pullos continet ſuos, eoſdem ætate provectos, dum ad matrem accedunt, roſtro ſuo mater expellit, ſi ſuos cognoſceret pullos, ſuorum amicitiæ & tot laborum recordaretur mater, nulla gallinæ ineſt cognitio, aderat ſolus naturæ motus nullâ ratione fretus.

MULTA ad ſanitatem conſervandam, pauca ad evertendam concurrunt, humor bilioſus ſenſim ſine ſenſu à ſanguine ad cyſtim felleam debet ferri, ſeroſus viam ſibi paret ad renes, mucoſus ad nares; dum per filtra natura ſe exonerare non poteſt, confunduntur humores, intricatur ſpiritus, aut intenditur fermentatio; ſubtilis ſanguinis portio copiâ & humorum craſſitie obruitur, totius corporis motus languet, calor adhuc in majoribus vaſis, & in corde micat, omnes tandem figuntur humores, motus ceſſatio mors eſt. Dum nimio motu attenuantur humores, effervescit ſanguis, vix intra vaſa contineri poteſt, majus occupat ſpatium, venas & arterias diſtendit, omnes accenduntur humores, acutiſſima febris ægrotantem vexat; ſæpe attenuatus humor fertur ad caput, compoſitos ſpirituum motus evertit, quorum ope veræ ſpecies animæ repreſentantur, ordo perturbatur, debitas actiones anima non elicit, inde delirium ſubſequitur; ſi ſtatim non ſuccurrat Medicus, vaſa diſrumpuntur, per apertam viam totius corporis ſanguis effluit; intra breve temporis ſpatium moriuntur ægrotantes, aut ſanguis nimium attenuatus è valorum extremitatibus exilit, per ſubſtantiam alicujus partis diffunditur, interſtitia ſubit, colligitur ſanguis, vera fit inflammatio quæ in abſceſſum migrat, niſi derepente opem ferat Medicus. Æſtu aliquando ſanguinis fit colliquatio, ſeroſus humor ſeparatur, nunc in illam, alias in alteram partem impetu ruit, fibroſa ſanguinis portio ſibi cohæret, motus ſanguinis progreſſivus intercipitur, illic ſerum exuperat, ibi deficit, fervet corpus & urens calor omnia depopulatur, ſanguinis partes areſcunt, nimiâ fermentatione diſſipantur ſpiritus, ſanguis exſiccatus ſuis deſtitutus ſpiritibus ad partes amplius non appellit, illius ceſſat motus, deficit æger.

MEDICO ſpeciem cauſamque morbi, & partem affectam detexiſſe non ſufficit, ſed mederi ægrotantique ſuccurrere debet; homo nimiâ ſanguinis fermentatione, vel dum intricantur ſpiritus, interit; aër cum ſubtili materiâ junctus pulmones ingreditur, ſanguinis fervorem temperat, humorem acriorem demulcet, impetum ſanguinis cohibet; venæ ſectione ſanguis qui educitur propellit aërem qui pulmones ſubit, extracti cruoris locum occupat; detractâ portione oneris, natura ſublevatur, miteſcit humor, non ita ſævit, revellitur ſanguis, ferocitatem deponit, tandem naturalem recuperat motum; emulſiones, apozemata refrigerantia non ſunt omittenda, quæ tenuitate pollent ſine calore maxime proſunt; dum ſanguis tantam acquiſivit craſſitiem ut vix moveri poſſit, lentus & viſcidus humor abundat, humorum lentore involvitur ſpiritus, qui ſe extricare non poteſt, condenſantur omnes humores, concidunt vires, tandem graviſſimo æger corripitur morbo. Subtilis materia cum aëre juncta ad pulmones tendit, ſanguinem rarefacit, attenuat, fluidiorem reddit; aër in cubiculo ægrotantis fit calidior, calida tum per nares, tum per os aſſumantur, apozemata calida, vehementiora purgantia, emetica exhibeantur, ut concutiantur, exagitentur & irritentur partes, ſanguis qui jam jam coagulatur, rarefit, ſpiritus ſeſe expediunt, lentam craſſamque pituitam attenuant; Chymica medicamenta in hoc caſu maxime conveniunt. Ignis chymicâ arte varios edit effectus, in ſale fixo alkali cauſticum eſt, & urit; in ſale volatili alkali rarefacit, ſudores provocat; in ſpiritu acido metalla diſſolvit: cave ne exhibeas ſalia illa ad ſedandam fermentationem, & ſpititus ad cohibendum ſanguinis motum, ſanguinis ebullitionem augebunt, aut ſolidas corporis partes abradent. Chymici non dico genuinos, nomine alkali omnes demulcent humores, vi alkali omnes accendunt, acrioreſque reddunt; nec dicant Chymici in morte friget homo, à frigore mors eſt; dum tota domus flammâ conſumitur, poſt omnem uſtionem, quod reliquum eſt, friget; domus hæc non à frigore, ſed à calore in cinerem abiit. Frigidum omnia involvit condenſatque, frigido & calido corpore omnia conſervantur, dum unum exuperat & aliud omnino vincit, vehementiſſimus eſt motus, fit continui diſſolutio, aut omnino conſtringitur corpus, ab initio corpora illa tali virtute prædita ſunt, quæ ad finem uſque perſeverabit. Contraria illa corpora ſemper inter ſe pugnant, hyeme corpus frigidum debellat calidum, æſtate calidum ſuperat frigidum, vere & autumno æqualis eſt fere pugna; illis corporibus à mundi exordio has Deus conceſſit qualitates, dum ad prima elementa deventum eſt, ad Deum recurrere non dedecet.

PROCELLIS elapſis placidus eſt aër, Nautæ adhuc verentur, nimio fluctuum motu, integræ non ſunt naves, in tuto ſunt Nautæ, naves reparari debent, ut ad portum perveniant. Præteritis quatuor morborum temporibus immediate poſt, homo nec ſanus eſt nec ægrotat, præceſſit morbus qui totum fere depopulatus eſt corpus, illud exhauſtum eſt, refici debet. Sanitas portus eſt quem attingere convenit. Ut finem ſuum conſequatur Medicus. Æger ſi bilioſum nactus ſit temperamentum, in humili degat loco, aërem purum humidumque recipiat; ſi obeſus ſit homo, & humido temperamento præditus, in ſublimi ſtet loco; primus craſſo & humido aëre vires recipit, calor qui corpus exſiccat, refrigeratur, ſubtilis cruoris portio paululum incraſſatur, ſanguis qui nutrit partes, adhæret; concitatior ſanguinis motus coërcetur, partes omnes dulcem ſuſcipiunt ſanguinem, excrementitii ſecernuntur humores, ferox bilis lenitur. Qui pituitoſo donatur temperamento, in quo viſcidi coacervantur humores, ſubtili aëre perfectam recuperat ſanitatem, tenuior aëris portio obſtructiones ſolvit, lentam craſſamque pituitam incidit, lentus ſanguinis motus paululum acceleratur, ſpiritus nitidiores fiunt, ſingulæ partes proprium & conveniens alimentum ſuſcipiunt, homo à ſtatu neutro ad ſanum tranſit.

PHILOSOPHI multa finxerunt, quæ nullius ſunt momenti, ex fictis alia ſupponunt, tandem multa ſubſequntur falſa. In phyſicis ſecundum experimenta ratiocinandum, non ſupponendum eſt; ſupponamus ventos ſtatis horis flare, & ad littus propellere mare, deinde quieſcere, maris acceſſum ad littus & receſſum explicare non erit difficile. Supponamus terram moveri, ſtat ſol. Admittamus pulverem arte chymicâ extractum, convertere alia metalla in aurum & argentum, pulvere illo ſtannum argentum fiet. Non ſupponimus eſſe diſcrimen inter ignem & materiam ſubtilem, ignis per univerſum mundum diffuſus eſt, ignis corpus eſt calidum ſeparando dividit, frigidum corpus jungendo copulat, hoc hyeme manifeſtum eſt, frigus agit non iners eſt, illud ſentimus; vis illorum corporum conſiſtit in motu, & qualitate quantitatis non in figurâ, corpus quod in acumen definit ſemper non pungit, ut in cerâ apparet, figura modus eſt. Tenuior ſanguinis portio fit à ſubtili materiâ cum blando humore juncta, qui humor ſubtilem retinet materiam; hæc ſubſtantia ſpiritum conſtituit, dum è cerebro per nervos in omnes corporis partes diffunditur, motum & ſenſum efficit, ſpiritus eſt animalis, ſpiritus animales nervulos cerebri & fibras multis modis commovent, anima ad illos motus attenta varia diſtinguit objecta, illorum ſpirituum ope ſuo perfecte fungitur officio anima, movet ſpiritus, quomodo agat hoc nos latet, cum ſit ens ſuperius, agit in inferius; qui animam cognoſcere aſſerit, ſibi blanditur; cognitionem ab animâ pendere in dubium revocari non poteſt: animæ eſſentiam cognoſcere non eſt hominis in hoc mundo degentis. Anima ad Dei naturam plurimum accedit; Hic omnium Conditor non materiæ auxilio omnia cognoſcit, ſed ſuâ ſubſtantiâ ſpiritali; anima ſuâ ſubſtantiâ ſpiritali falſum à vero diſtinguit; reliqua animalia ſi eſſent ratione prædita, collectis viribus ſimul congregarentur, hominibus bellum inferrent, proprias occuparent terras, non bos infanti obtemperaret, nec elephans hominis voluntatem ſequeretur. Dum omnino delentur organa nec anima poteſt agere, cum exiſtentia entis ſpiritalis ab organis non pendeat, anima ſuis ſoluta vinculis, Deum ſuum centrum petit.

Ergo ſubtilis materia cum aëre juncta ægrum ſanat, & corpus animæ domicilium conſervat.

Proponebat Pariſiis LUDOVICUS FRANCISCUS DUTAL, Pariſinus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. MDCC.